

WOLNOŚĆ POLSKA

Prenumerata:
na miejscu mk.
12.500, na prow.
mk. 14.375. Za
odnoszenie do
domu dolicza się
1500 mk.
Ogłoszenia za
wiersz nonparel.
Pierwsza strona
450 mk., druga i
trzecia 350 mk.,
czwarta 8-linowa
150 mk. Ogł.
drobne po 200 m.
za wyraz, tłust.
druk podwójnie.
Najm. ogł. 2000
mk. Dla zagran.
ceny o 200 proc.
wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Pows. „A”, ul. Brzeska № 4. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosi, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 2-EJ DO 3-EJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

3-ci MAJA.

Dzisiaj nasze święto — wielkie, narodowe święto!

Nie zatęchło ono w naszej pamięci, nie spowszedniało, choć liczy już blisko półtora wieku. Było symbolem zmartwychwstania i nieustającej walki o niepodległość i dzisiaj, choć doczekaliśmy się zmartwychwstania i niepodległość odzyskali, rocznica Konstytucji 3 maja nie traci swej wartości.

Skąd ta moc tego świętego dnia w historii Polski? Tkwi ona w zbiorowej duszy narodu, który w bohaterkich wysiłkach o zachowanie Ojczyzny, stworzył wielką kartę w swoich dziejach, wydał owoc geniuszu zdobytego drogą poświęcenia. Konstytucja 3-maja była w swoim czasie objawem najszlachetniejszego samozaparcia i dowodem wielkiego politycznego rozumu. Stała się przeto niegasnącym ogniskiem hartu ducha polskiego, tak srodze gnębiętego i prześladowanego na okres długiej niewoli, a zarazem źródłem niewyczerpanych natchnień do walki o niepodległość.

Uchwalając Konstytucję w dniu 3 maja 1791 r. naród polski pierwszy w Europie postawił krok, zmierzający ku odrodzeniu, słusznie przeto mógł czerpać z tego aktu otuchę, że zdolnym będzie uszanować i bronić swobód obywatelskich. W następnym dopiero wieku kulturalne narody europejskie odczuły potrzebę reform zapowiedzianych przez naszą Konstytucję. Myśmy uprzedzili innych na drodze postępu, zrozumiałą przeto jest rzeczą, że na płaszczyźnie tych nowych reform stały się zrozumiałe wiekopomne uchwały 3-maja.

Chlubili się niemi naród polski przez wiek długiej niewoli. Konstytucję wziął za symbol odrodzenia. Im bardziej ciążyło jarzmo niewoli, tem jaśniejszą stawała się chwila wielkiej zbiorowej ofiary składanej na rzecz ratowania Ojczyzny.

Prześladowano dziadów i ojców naszych za to, że w dniu 3-go maja ośmielili się zanućcić »Boże coś Polskę«. Nie tracono jednak wiary w sprawiedliwość dziejową i w skuteczność wielkiej ofiary, złożonej na ołtarzu Ojczyzny.

Przyszła wreszcie wojna, którą przepowiadali i o którą modlili się nasi wieszczowie. Pokłócili się ze sobą trzy mocarstwa, których przeraziła Konstytucja majowa i zmusiła do tem prędszego rozczwartowania Polski. Z kłótni tej powstał huragan, niosący pożogę i straszliwe zniszczenie. Zachwiały się podstawy rozbiór-

czych państw, Polska, niby feniks z popiołów zaczęła się odradzać. W miarę tego, jak rozpadała się obca przemoc, co nam wolność odjęła, myśmy się budzili do wolnego życia. Dzień ruiny wrogich państw, był dniem zmartwychwstania Polski.

Odzyskawszy wolność, zrozumieliliśmy znaczenie zbiorowego wysiłku, zamkniętego w Konstytucji 3-maja. Stał się przeto ów dzień dla nas wielce drogim, dniem wielkiego na-

tyjne osłabiają nasze siły. Gdy chodzi o dobro ogółu, nie umiemy zdobyć się na ofiarę z własnych partyjnych wygod. Narzekamy bezustannie na szlachtę, że sprowadziła ongiś zgubę Polski. Nie chcemy jednak zastanowić się nad tem, że ta szlachta w obliczu niebezpieczeństwa wyrzekła się własnych przywilejów i ona to właśnie stworzyła Konstytucję 3 maja.

Dzisiaj odwróciła się karta. Odsunięci od władzy dzisiaj posiadają tę

czynny. Miejmy odwagę powiedzieć to wyraźnie nie tylko o tych, co już zeszedli z widowni, ale także o obecnych. Wszystkie związki z oczywistymi wrogami państwa, czyż to nie zdrada? I ci, co to robią, mienią się być polakami? Jakiem prawem? Obalamucają nieświadomiony lud i prowadzą go na bezdroża.

Odczuwamy dzisiaj mnóstwo niedomagań. Nie możemy wybrnąć z trudności na polu ekonomicznym. Nie staramy się utrwalić i podnieść majestatu państwa, przez co ściągamy na siebie lekceważenia i t. d. Wszystkie te uchybienia i niedomagania musimy zawdzięczać rozdwojeniu na gruncie życia politycznego.

Ocknijmy się i w obliczu wiekopomnych uchwał zawartych w Konstytucji 3-maja chciejmy zrozumieć ideał wolnego państwa. Stwórzmy w życiu parlamentarnym jeden wielki zwarty obóz. Niechaj o niego walczą wszyscy, w których biją serca polskie. Stańmy murem przeciwko rozzuchwalonym, a nawskroś nam wrogim mniejszościom. Pokażmy im jak należy szanować godność narodu, który wszystkim rozdaje hojnie prawa obywatelskie. Polska nie chce mieć pod swoim dachem pasierbów. Wszystkim, bez względu na pochodzenie i wyznanie, przeznaczyla równe prawa do dziedzictwa — wszystkich uznała za swoich synów. Kto nie jest zadowolony z tego dziedzictwa, niechaj ustąpi. Nie pozwalajmy mu szkalować Matki - Ojczyzny.

Stańmy silni w obliczu niebezpieczeństwa, które grozi nam jeszcze większym rozbięciem. Żądajmy uszanowania praw stanowiących wolą narodu. Kto się im nie chce poddać, niechaj będzie wykluczony z rodziny polskiej. Dla niego niema miejsca w przedstawicielstwie narodu.

Niechaj duch wielkich twórców Konstytucji 3-maja skupi nas w jedności dla dobra Ojczyzny.

Nasi wieszczowie modlili się do tego wielkiego dnia w Dziejach Narodu:

O dniu uroczystej sławy
I budzącej się otuchy.
Dniu, w którym zwiędzają duchy
Dawne ojczyste dzierzawy —
Strać nam z dusz zwątpienia kamień,
Na białą jutrznię nam zamień
Długą... czarną — noc!

Noc już przeminęła. Wspaniała jutrznia wschodzi nad naszą Ojczyzną. Przemieńmy się tedy w synów światłości. Chciejmy zrozumieć, że bezwzględnie przynależność partyjną, jesteśmy synami jednej Matki i dla jej dobra winniśmy pracować.

Ks. J. Kruszyński.

rodowego święta. Stał się ów dzień nowym symbolem prac i poświęceń dla dobra Ojczyzny.

Jakież uniesienie ogarnęło cały naród, gdy w pierwszym roku wolności wyległ na ulice miast, aby podziwiać rewję polskiego żołnierza, aby słuchać poszumu sztandarów z orłem białym, aby sycić się widokiem własnych hufców i odczuć tętno bijących z radości serc. Ileż to uniesień i zachwytów, ile wylano łez z wesela na widok majestatu wolności! Któż z nas mógł się oprzeć nadmiarowi uczucia, kto stłumić radosne bicie serca? Ileż to przyrzeczeń i ślubów w chwili tego uniesienia składano?

Lata idą i szarzyzna życia zda się pokrywać pyłem zapomnienia te wszystkie sny złote, co śniłiśmy o ideale wolności. Otrzymaliśmy wolność, ale nie zachowamy jej bez tych wysiłków i poświęceń, jakich domaga się Konstytucja majowa. Nasza Spójnia narodowa wystawiona jest na niebezpieczeństwo. Rozdwojenia par-

władzę w swoich rękach. Przywileje dawnej szlachty polskiej przeszły na lud. Jakże tedy przedstawicielstwo ludowe patrzy na stare błędy? Czy pragnie odwrócić z drogi, prowadzącej ku własnym wygodom na drogę ogólnego dobra? Niestety! Nie widzimy poprawy. Historia się powtarza. Polityczne partie ludowe myślą tylko o sobie. Idą nawet dalej w swoich błędach. Bo nie tylko jednostki, jak kiedyś bywało łączą się z wrogiem na zgubę Ojczyzny, ale całe partie wstępują na tę drogę. Mamy tu przede wszystkim na myśli »Wyzwolenie«. Wszak to ono zawiera pakt z »mniejszościami«, które nigdy nie były usposobione tak wrogo względem państwa polskiego, jak dzisiaj. Mniejszości prowadzą walkę przeciwko Polsce i »Wyzwolenie« łączy się z niemi i zwalcza najlepsze zamierzenia skierowane ku naprawie Rzeczypospolitej.

Idąc tą drogą, nie zbudujemy szczęśliwej przyszłości. Każdy, co z wrogami się łączy, jest zdrajcą Oj-

NA MOCY USTAWY Z DNIA 24 MARCA 1923 r. MINISTERSTWO SKARBU WYPUSZCZA Z DNIEM 1 MAJA r. b.

6% ZŁOTE BONY SKARBOWE

SERJI I. B.

W odcinkach po 10 i 100 złotych z terminem płatności w dniu 1 listopada 1923 roku. **SPRZEDAŻ 6% ZŁOTYCH BONÓW SKARBOWYCH ODBYWAĆ SIĘ BĘDZIE ZA GOTÓWKĘ** w Centralnej Kasie Państwowej, w Kasach Skarbowych, oraz w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, w Pocztovej Kasie Oszczędności i w oddziałach tych instytucji

PO CENIE EMISYJNEJ Mkp. 8.000 ZA 1 ZŁOTY

ODSETKI PRZY SPRZEDAŻY BĘDĄ PŁATNE Z GÓRY PRZEZ POTRĄCENIE OD CENY IMIENNEJ BONU **SPRZEDAŻ 6% ZŁOTYCH BONÓW SKARBOWYCH DOKONYWANA BYĆ MOŻE RÓWNIŻ**

za obligacje Pożyczki Odrodzenia 1920 roku wyłącznie przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową i jej oddziały, przyczem obligację tę będą liczone według ceny nominalnej z doliczeniem wartości bieżącego kuponu.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa NABYWA ZŁOTE BONY SKARBOWE DO WYSOKOŚCI 500 ZŁOTYCH OD OSOBY DZIENNIE **6% ZŁOTE BONY SKARBOWE BĘDĄ, PRZYJMOWANE POZATEM PRZED TERMINEM PŁATNOŚCI PRZY UISZCZENIU PODATKÓW PO NAJWYŻSZEJ CENIE EMISYJNEJ, USTALONEJ DLA SERJI I B. OD DNIA 1 MAJA 1923 R. DO DNIA WPLATY.**

ZŁOTE BONY SKARBOWE, NABYTE ZA RÓWNOWARTOŚĆ SPRZEDANYCH W Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej **PEŁNO WARTOŚCIOWYCH** WALUT, MOGĄ BYĆ LOMBARDOWANE W ODDZIAŁACH P. K. K. P. DO WYSOKOŚCI 75% WARTOŚCI DZIENNEJ ZA OPROCENTOWANIEM 7 OD STA. W TEN SPOSÓB NABYTE BONY ZŁOTE MOGĄ BYĆ SPRZEDAWANE W Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej W DOWOLNEJ ILOŚCI. WYPŁATA za 6% ZŁOTE BONY SKARBOWE USKUTECZNIANA BĘDZIE OKAZICIELOWI od d. 1 LISTOPADA W MARKACH POLKICH według przeciętnego kursu franka szwajcarskiego na giełdach krajowych między 13 — 28 października r. b.

LICZĄC 1 ZŁOTY — I FRANKOWI SZWAJCARSKIEMU.

Zarząd Kujawskiego Towarzystwa Handlowo-Przemysłowego w Włocławku

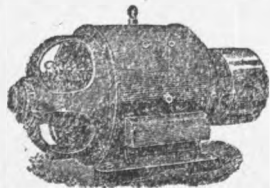
„LECH” SP. AKC.

ma zaszczyt zawiadomić p.p. Akcjonariuszów, że na zasadzie uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów z dn. 25/2 1923 r., zatwierdzonej postanowieniem Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu z dn. 4/4 1924 r. (Monitor Polski No. 95 z dn. 26/4) **kapitał zakładowy Spółki zostaje powiększony o Mkp. 105.000.000.— czyli do 150.000.000.—** drogą IV emisji 21000 sztuk akcji, z których 9000 będą imienne i 12000 na okaziciela, nominalnej wartości mkp. 5000 każda na następujących warunkach:

- 1) Pierwszeństwo do nabycia 9000 sztuk akcji imiennych i 9000 sztuk akcji na okaziciela nowej emisji służy właścicielom akcji I, II i III emisji w stosunku 2 akcji IV emisji (z których I imienna i I na okaziciela) na każdą posiadaną akcję poprzednich emisji.
- 2) Cena emisyjna akcji IV em. wynosi dla dawnych Akcjonariuszów, w granicach prawa poboru mkp. 6000 za sztukę, z których mkp. 5000 przeznaczają się na kapitał zakładowy, reszta zaś po pokryciu kosztów z emisją związanych na kapitał zapasowy.
- 3) Całkowita należność za subskrybowane akcje winna być wpłacona w kasie Zarządu Spółki w Włocławku, lub w Banku Kujawskim w Włocławku do dnia 10 czerwca r. b.
- 4) Akcjonariusze, którzy nie uskutecznili wpłaty w powyższym terminie, tracą prawo poboru.
- 5) Repartycji tych akcji, na które dotychczasowi Akcjonariusze z tytułu posiadania prawa pierwszeństwa się nie zapiszą, oraz pozostałych 3000 akcji na okaziciela dokona Zarząd według swego uznania po kursie nie niższym od Mkp. 7500.— za akcję.
- 6) Akcje nowej emisji będą zarówno z akcjami poprzednich emisji z chwili wpisania podwyższenia kapitału zakładowego do rejestru handlowego i uczestniczyć będą w dywidendzie od dnia 1 lipca 1923 r.

S. OZMINKOWSKI BIURO ELEKTROTECHNICZNE WARSZTATY MECHANICZNE I ZAKŁAD GALWANICZNY

Włocławek, Nowy Rynek 6, tel. 114.

Poleca ze składu:

motory elektryczne i dynamo maszyny 110 i 220 wolt, liczniki, lampki, sznury i druty różnych przekroi. Centralniki telefoniczne, telefony, izolatory, drut telefoniczny i dzwonek, elementy, dzwonek i t. p.

Pracownia kapeluszy

— p. f. —

„EKONOMJA”

przefasonowuje wszelkie damskie i męskie kapelusze, farbuję i wyrabia nowe. — Robota solidna.

Ceny przystępne.

Włocławek, ul. Łęgska 75

× Premier Saski dr. Zaigner złożył wizytę pełnomocnikowi polskiemu, ministrowi Olszewskiemu.

ZARZĄD Kujawskiego Tow. Handlowo-Przemysł. w Włocławku

„LECH”

Sp. Akc.

niniejszem zawiadamiam, że oryginalne sztuki akcji II i III em. zostały wydrukowane i będą wydawane pp. Akcjonariuszom poczynawszy od 4 maja r. b. w Biurze Zarządu codziennie w godzinach od 9-ej do 12-ej i od 2-ej do 4-ej: akcje II em. za zwrotem świadectw tymczasowych, akcje zaś III em. (bezpłatnej) po przedstawieniu akcji I em. do ostemplowania.

× Na posiedzeniu sędziów i prokuratorów w Warszawie postanowio-

Fabryka tektury smołowcowej i wyrobów cementowych

D. REICH

WŁOCŁAWEK, UL. KILIŃSKIEGO Nr. 16.

Poleca: Tekturę smołowcową z kartonu szmacianego
Smolę preparowaną i lepnik.

Cementowe wyroby:

Dachówkę Cementową

Rury cementowe

Pustaki i inne wyroby.

Wykonywa: Krycie nowych dachów papowych
Restauruje stare dachy.

Oferty na żądanie.

no, że sędziowie nie powinni przyjmować orderów polskich i zagranicznych.

× Trzeci Targ Poznański otworzył prezydent miasta Poznania dr. Ratajski zaznaczając w przemówieniu

wielki rozrost Targów Poznańskich.
× W lesie pod Szczakowem wykryto fabrykę fałszywych banknotów 10-cio i 50-cio tysięcy. Skonfiskowano gotowych fałszyfikatów na 800 milionów mk.

FERDYNAND FOCH, MARSZAŁEK POLSKI.

Foch -- Weygand.

Na wielkie uroczystości majowe, związane z dniem 3 maja i jednocześnie odsłonięciem pomnika bohatera z pod Lipska, księcia Józefa Poniatowskiego, marszałka Francji, przybywa do Polski wielki syn Francji — marszałek Foch.

Dwa nazwiska francuskie są dzisiaj najbardziej głośnie i najbardziej popularne w Polsce: Foch i Weygand. Pierwszy zakończył wojnę światową przez pokonanie krzyżactwa, drugi na ziemiach polskich pospołu z bohaterami polskimi zwyciężył okrutnego barbarzyńcę wschodu i ocalił Polskę przed zagładą.

Marszałek Francji i Polski Foch złamał potęgę krzyżactwa, która wyruszyła na podbój świata i w swym pochodzie niesprawiedliwym dokonała straszliwego zniszczenia. Belgja, Północna Francja, Serbja, Polska nie prędko opatrzą rany, jakie ten okrutny wróg wyrządził. Marszałek Foch przełamał potęgę Niemiec. Zbladły niemieckie bożyszczka wojny: Hindenburg i Ludendorff wobec tego bohatera, a główny sprawca wojny, Wilhelm, jest dzisiaj banitą. Świat odetchnął po zwycięstwie, odniesionem przez Francję. Imię marszałka Focha stało się głośnie. Stał on się wspólnym bohaterem wszystkich narodów, walczących przeciwko Niemcom. Francja składała mu owacje, ale nie mniejszej czci doznaje u wszystkich innych narodów, które stanęły w czasie wojny po stronie sprawiedliwości.

Polska w szczególności sposobem ma mu wiele do zawdzięczenia. Gdyby nie zostało złamane mocarstwo niemieckie, które wpłynęło w swoim czasie na rozbiór Polski, nie oglądalibyśmy dzisiaj własnej niepodległości. Imię przeto marszałka Focha będzie po wieczne czasy związane ze zmartwychwstaniem Polski. To też na wieść, że ten bohater przybywa, aby odwiedzić Polskę niepodległą, zabili z radości wszystkie polskie serca.

Marszałek Polski Foch przybywa do nas na kilkudniowy pobyt, odwiedzi wszystkie trzy stolicy, złoży wizytę Toruniowi, nie zapomni o Teju, którą naród polski obwołał swoją Królową i oddaje Jej hołd na Jasnej Górze. Będzie się modlił przed cudownym obrazem, przed którym Sobieski wypraszał łaski, gdy z rycerstwem polskim spieszył na odsiecz Wiednia i na ratunek całej Europy.

Warszawa przywdziewa odświętną szatę, aby godnie uczcić bohatera. Za przykładem Stolicy idzie cały naród i w radośnym uniesieniu woła:

Marszałek Francji i Polski, pogromca Niemców, niezrównany bohater Foch niech żyje!

Witaj nam, witaj!..

Witaj nam, witaj, nasz Gościu Dostojny,
Marszałku Polski i Francji Stojstrzycy,
Nadbohaterze wszechświatowej wojny,
Boszków pogromco, — w wszechpolskiej Stolicy!

Niech żyje, żyje Foch!
A bas, à bas les boches!

Dawno na Ciebie my tu już czekali,
By Twoje jasne obaczyć oblicze,
Zdawna tu sławią Cię wielcy i mali,
Ześ w końcu Niemcy powalili zbrodnicze.

Niech żyje, żyje Foch!
A bas, à bas les boches!

Twoje zwycięstwo — to pokój świata,
Wolność narodów, okutych w kajdany,
Za to wian sławy Twe skronie oplata,
W nim najwładzniejszy nasz bratek kochany.

Niech żyje, żyje Foch!
A bas, à bas les boches!

Cześć Tobie, Wodzu, genialny, udany,
Którego zdobią i wiara i cnota,
Tys swą Ojczyznę okrył blaskiem chwały,
Naszej do chwały rozwarł więznie wrota.

Niech żyje, żyje Foch!
A bas, à bas les boches!

CHARIX.

GENERAL WEYGAND.

Nasz Wielki Gość.

Dnia 3 maja, w wiekopomną rocznicę Konstytucji Majowej, u stóp pomnika najgodniejszego Polaka, marszałka Francji, ks. Józefa Poniatowskiego, stanie najgodniejszy francuz marszałek Polski—Ferdynand Foch. Wielki żołnierz uczy rycerskim pokłonem pamięć wielkiego żołnierza.

Nasz nowy marszałek jest żołnierzem z krwi i kości. Urodzony w r. 1851, wnuk oficera napoleońskiego, otrzymał staranne wykształcenie wojskowe. Jako młody chłopiec brał udział w wojnie francusko-pruskiej w r. 1871, następnie ukończył szkołę wojskową. Wybuch wojny zastaje Focha na stanowisku dowódcy korpusu; lecz już w miesiąc potem mianowany zostaje dowódcą jednej z armii. Jaki taki, bierze udział w wielkiej bitwie nad Marną i stamtąd to datuje się Jego słynny raport: „Naciskany jestem mocno na prawym skrzydle, moje centrum cofa się, niepodobienstwo się ruszać. Sytuacja doskonała atakuje!” W tych słowach jest cały Foch!

Groźna sytuacja wojenna wymagała oddania wszystkich sił sprzymierzonych pod rozkazy jednej woli. Wszystkie oczy zwróciły się na Focha i w marcu 1918 r. zostaje On mianowany głównodowodzącym całym frontem. Jak świat światem, nie stało pod rozkazami jednego człowieka siedem milionów żołnierzy! Mózg Jego pracował nad utrzymaniem całości linii lojowej, rozciągniętej na setki kilometrów, mając przeciwko sobie największe wojskowe talenty Niemiec wspianą organizację bojową i techniczną napastników.

Ósmego listopada 1918 roku germańska pycha runęła do nóg Focha, błagając o łaskę. Wielkie dzieło wygrania wojny skończone, pozostawało wygrać pokój. Wprawdzie wojskowi przestali mieć pierwszy głos na posiedzeniach Kongresu, lecz Foch, o ile mógł, pilnował swego dzieła, za które zapłacił drogą: śmiercią i kalectwem milionów żołnierzy, śmiercią swego syna i zięcia. Jeżeli pokoju tego nie wygrał tak, jak wygrał wojnę, przyczynił się do tego podziemne siły silniejsze od bijącej w oczy rzeczywistości. Błędy Kongresu dziś naprawiane są przez zajęcie zagłębia Ruhry, znowu pracuje tam genjusz wielkiego francuza, marszałka Polski—Focha.

Dla nas, dla Polski, umiejacej podziwiać rycerskie czyny, Foch jest miłym gościem. Pamiętamy Mu, iż dzięki Jego oporowi nie utracono całego szeregu zadań delegacji polskiej na Kongresie Wersalskim, pamiętamy przysłać nie jen. Weyganda — współ-

KSIĄŻĘ JÓZEF PONIATOWSKI, MARSZAŁEK FRANCJI.

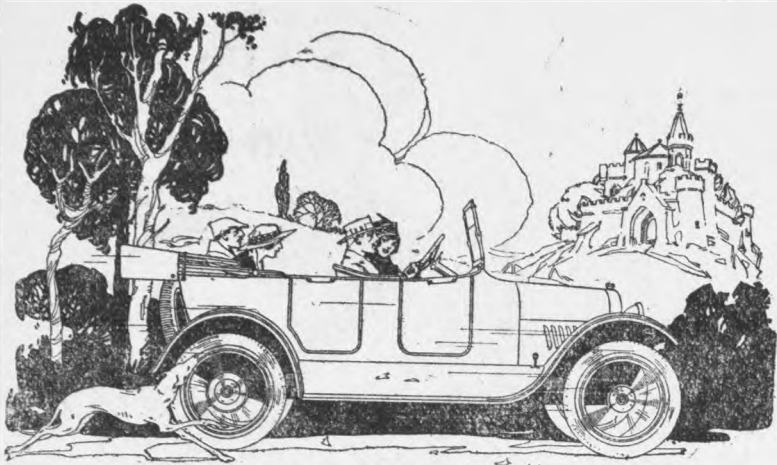
Kujawskie Towarzystwo Rolnicze Fochowi.

Kujawskie Towarzystwo Rolnicze w osobach pp. prezesa Byszewskiego, wiceprezesa Grodzickiego, Romeckiego i Bruzdy wręczy w dniu dzisiejszym marszałkowi Fochowi adres wraz z pięknym darem w postaci garści ziemi z bojowiska w Płowcach, gdzie Polacy odnieśli pierwsze walne zwycięstwo nad krzyżactwem. Ziemię umieszczono w pięknym odlewie według wzoru Czary Kujawskiej, która złożona jest w Muzeum Krakowskim. Adres brzmi, jak następuje:

Wielkiemu synowi Ojczyzny, marszałkowi bratniej Francji i Polski, Ferdynandowi Fochowi, pogromcy germanizmu w wojnie światowej — Towarzystwo Rolnicze Kujawskie składa w hołdzie garść ziemi z pola bitwy pod Płowcami w roku 1331-ym.

Pod Płowcami, województwie Warszawskiem, starostwie Nieszawskiem w dniu 27-ym września 1331-ym roku, król Polski Władysław Łokietek odniósł decydujące zwycięstwo nad krzyżakami, co powstrzymało napór potęgi germańskiej grożącej już wówczas zagładą Polsce. W bitwie tej zginęło 20,000 krzyżaków.

Towarzystwo Rolnicze Kujawskie.

SAMOCHODY
OSOBOWEJEDYNE NA NASZE DROGI!
FORD Najtańsze w użyciu! FORDSAMOCHODY
CIĘŻAROWE

Z ładnym nadwoziem, nowego modelu 1923 roku, elektrycznym uruchamiaczem, stałym, silnym światłem elektrycznym, donośnym a dźwięcznym sygnałem, na kołach o zdejmowanych obęczach.

Ceny znacznie niższe!

Ceny części zamiennych również niższe od 40-50%.

Samochody i części zamienne stale na składzie.

Włocławskie Warsztaty Mechaniczno-Samochodowe

JÓZEF SKROBECKI

WŁOCŁAWEK, Biskupia 9 (dom własny)

Przedstawicielstwo Firmy:

Elibor Sp. Akc. Handl.-Przem.

Ł. J. Borkowski w Warszawie.

DACHÓWKĘ pięknie wypaloną, pierwszej i drugiej klasy, mianowicie: Karpiońską, falcówką, mlich-mniszkę,
CEGLĘ MASZYNOWĄ,
WAPNO, CEMENT
I TRZCINĘ SUFITOWĄ
POLECA: **JAN KLUBECKI** Brzeska 8
WŁOCŁAWEK

obronę Warszawy, pamiętamy przede wszystkim, iż Jego genjusz obalił armię niemieckie rozkuwając nas samemu z kajdan niewoli. Wywdzięcza się Mu Polska nadaniem swej najwyższej godności wojskowej—stopnia marszałka; najwyższego odznaczenia wojskowego—Virtuti Militari klasy pierwszej. Wywdzięcza Mu się na koniec przyjęciem, podczas którego milion serc będzie biło szczerą, nieklamną radością. Wraz ze sztandarami pułkowymi pochyla się przed marszałkiem Francji i Polski, ks. Józefem i Fochem nasze prastare sztandary cechowe, czcząc w nich wielkich żołnierzy, wielkich obywateli, czcząc przyjaźń Polski i Francji.

Z niedawnej przeszłości.

Było to w roku 1914. Do niżej podpisanego zwrócił się d. 1-go maja dyrektor rosyjskiego gimnazjum we Włocławku z oświadczeniem, że ze strony władz szkolnych poczyniono wszystkie zabiegi, aby nie dopuścić uczniom do zebrania się w dniu 3-go maja w katedrze na nabożeństwie. O ileby uczniowie zbrali się w katedrze gromadnie i zaśpiewali „Boże coś Polskę“, tedy nastąpią gromadne aresztowania. Nie jest wykluczone użycie broni przez wojsko gdyby uczniowie po wyjściu z katedry śpiewali zabronione pieśni. Dyrektor porozumiał się w tej sprawie z policją i

dowódcą miejscowej rosyjskiej załogi. Tak carscy „czynownicy“ bronili całości Rosji. W dniu 3 maja drżeli ze strachu, aby młodzież polska nie zaśpiewała kościelnej pieśni „Boże coś Polskę“, nie przeczuwając, że kołos, którego tak bronili, stoi na glinianych nogach i wkrótce rozpadnie się, gniojąc przedewszystkiem tych, którzy pracowali nad zabiciem ducha polskiego. W trzy miesiące potem na pierwszy odgłos strzału armatniego, wszyscy „obrusiteli“ uciekli od nas, pozostawiając w panicznym strachu swoje mieszkania, niekiedy cały dobytek. Bali się Polski, którą przesładowali. Powrócili do Rosji, aby tam patrzeć na okropne zniszczenie, niesione ręką rodzimych katów. Konstytucję 3 maja wymazali z kart historii, nie zdolali jednak wymazać z dusz polskich. Młodzież czerpała z niej natchnienie i dojrzewała w promieniach tego słonecznego aktu do bohaterstwa czynów w r. 1831—63 i wreszcie 1914 aż po 20, gdy zmuszona była odpiąć bolszewickie hordy, prowadzone na Polskę przez katów nowego po carskim—szatańskiego państwa.

Ks. J. Kruszyński.

Wystawa w sklepach 3-maja. Bardzo wiele sklepów urządziło z okazji uroczystości 3-maja piękne wystawy w oknach. Do bardzo gustownych i pomysłowych należy wystawa w oknach Księgarni Powszechnej.

Z naszej przeszłości.

Zbliżają się święta, a z niemi wszechwładna dola do duszy narodu kołata. I bywa, że w sennaści swej i obojętności naród głuchy jest na owo do drzwi jego kołatanie, a dola wraz z przemijającym światem odchodzi.

Daremnie potem łzami poić serca i ramiona łamać rozpacznie. Dola odeszła i drogi jej niedoścignę, jak niedoścignionym jest wczorajszy dzień. Badajmy szlaki dziejów, co w dal odeszły przeszłości.

Szukajmy przyczyn, które nam powiodą, czemu to pobłaki purpury wielkich zamierzeń Ojców.

Szukajmy źródeł naszych niemocy, które paraliżują nasze czyny, nasze wysiłki, nasze budowanie.

Szukajmy źródła potęgi, w niej bowiem przyszłość nasza — i to właśnie zwiastuje nam dzisiaj dola, która i tym razem odejdzie i... kto wie, czy wróci.

Trzeba nam wiary, że my zawiśli od własnej woli i ręki, że przekształcimy w brzozy swe myśli i w laurów zwoje...

Podobna myśl ożywiła tych, co tworząc dzieło 3 maja do wielkiego Jutra, bramy narodowi otwierali.

A jednocześnie na ulicach Warszawy i po całej ziemi polskiej grzmiały wiwaty, okrzyki, hasła:

„Równi z równymi! Wolni z wolnymi! Wiwat król! Wiwat Sejm! Wiwat wszystkie stany!“

W realizacji uczuć, wzbierających w swej piersi, odkrył naród owo źródło potęgi, na której, jak na wiecznym piedestale spocząć miała promienna jego przyszłość.

Lecz złowrogie akordy, które jak syk węża, jak zgrzyt żelaza po szkle, poczęły płynąć z instrumentu, na którym grał szatan dziejów Polski, stały się przyczyną, że pobłaki purpura wielkich zamierzeń Ojców.

Jestem i płaczę...
Biję skrzydłami,

M A J

3

CZWARTEK

Dziś: Znalezienie Krzyża św.

Słow.: Świętosława.

Jutro: Florjana m., Moniki wd.

Wschód słońca o g. 4.15

Zachód o g. 19.

Wsch. księżycy o g. 22.9

Zachód o g. 6.28

Na uroczystości warszawskie. 2 maja wyjechała do Warszawy delegacja uczenia gimnaz. W. Aspistów, ze sztandarem szkolnym, aby wziąć udział w uroczystościach 3 maja i odsłonięciu pomnika ks. J. Poniańskiego. Delegacji towarzyszy przełożona.

Jednodniowa wycieczka do Płocka. W dniu 10 maja r. b., w święto Wniebostąpienia Pańskiego odbędzie się wycieczka do Płocka, zorganizowana przez Stowarzyszenie Urzędników Państwowych, w celu zwiedzenia miasta i zabytków. Wyjazd z Włocławka statkiem „Jagiello“ punktualnie o godz. 6 rano, powrót tegoż dnia o godz. 9 wieczorem. Koszta wycieczki mk. 20 000 dla członków S.U.P. i ich rodzin mk. 15 000 od osoby. Zapisy codziennie od g. 5—7 wieczorem w lokalu Stowarzyszenia ul. Kaliska № 1.

Poświęcenie sztandaru Policji w Lipnie. W dniu 3-go maja odbędzie się poświęcenie sztandaru Związku Państwowej Policji pow. Lipnowskiego. Sztandar ten został zamówiony w Płocku, z własnych funduszy urzędników i funkcjonariuszy policji państw. Koszt wynosi 2 miliony mkp.

Nie będzie podwyżki taryfy kolejowej. Wobec krążących pogłosek o mającej jakoby nastąpić podwyżce taryfy kolejowej z dniem 1-go maja, M. K. Z. komunikuje, że w chwili obecnej nie jest przewidywana żadna podwyżka taryfy kolejowej.

Pierwsza biblioteka polska w Lipnie. W dniu 3-go maja odbędzie się w Lipnie otwarcie pierwszej biblioteki polskiej. Do obecnej chwili była

tylko biblioteka żydowska, która liczy przeszło 2000 członków, przeważnie polaków. Gdzie my jesteśmy? Tej nowej i tak pozytywnej placówce polskiej musimy powiedzieć „Szczęść Boże“.

Ze Związku Ludowo-Narodowego. Zarząd miejscowego Koła Związku Ludowo-Narodowego we Włocławku zawiadamia swych członków, że w poniedziałek dnia 14 maja r. b. o godz. 8-ej wiecz. w lokalu Tow. Krajoznawczego ul. Kaliska Nr. 1, odbędzie się ogólne zebranie członków Koła. Obecność wszystkich obowiązuje. Wejście za legitymacjami.

— W niedzielę dnia 27 maja r. b. o godz. 12-ej w poł. w lokalu Tow. Krajoznawczego ul. Kaliska Nr. 1 we Włocławku, odbędzie się zjazd delegatów Kół i mężów zaufania Z. L. N. powiatu Włocławskiego. Przemawiać będą wybitni posłowie Z. L. N. Wszelkich informacji dotyczących zjazdu udziela Sekretariat Okręgowy we Włocławku Kaliska 1, który jest czynny codziennie prócz niedziel i dni świątecznych od godz. 12 ej do 2 ej p. poł.

3-oi maj w Kowalu. Jak się dowiadujemy, dzień dzisiejszy w Kowalu będzie obchodzony nadzwyczaj uroczysto. Po nabożeństwie odbędzie się pochód przez miasto oraz zostaną wygłoszone przemówienia. Na uroczystość tą został zaproszony przez mieszkańców Kowala współpracownik naszego pisma.

Przedstawienie dla żołnierzy w dniu 3-go Maja odbędzie się nie w kino „Nowości“ a w kinoteatrze „Sfinksie“.

Upadek socjalizmu. To co się działo w d. 1 maja w naszym mieście, świadczy wymownie, że socjalizm na naszym gruncie zupełnie się rozpada. Pomimo nawoływań, pomimo agitacji, do której wciągano nawet dzieci, jako donosiliśmy we wczorajszym wydaniu Słowa Kujawskiego, socjalistom nie udało się wywołać bezrobocia. Wszystkie fabryki były czynne, musieli więc

jak ptak ten ranny,
któremu okiem kazano skrwawionem
patrzeć w blask słońca!..

Słowa powyższe poety możnaby włożyć w usta zdeptanego po rozbiarach Państwa narodu, któremu patrzeć tylko sądzono w promienny blask dnia 3 maja.

Po stu przeszło latach niewoli odetchnęliśmy. 3 maj zamieszkał wśród nas. Lecz i dzisiaj nie brakuje takich, którzy za cenę wolności Polski nie wahają się grać na tym samym instrumencie, na którym grała zdrażdziencka Targowica.

Nowoczesne arje, na cześć dzisiejszych protektorów ruchu przeciw państwowości polskiej, grają na szkodę własną i braci swojej ci, którzy w tę samą stronę zerkają, z której okrutną pomoc zyskała szatańska Targowica.

Jak wtedy Targowiczanie broniąc swych interesów, a nie czując w sobie, ani wokół siebie dość mocy, nieśli

swe hołdy carycy wschodu, tak i dziś ci nowocześni „apostolowie ludzkości“ w imię jej biją czołem przed czerwonym katem, judejskim despotą wschodnim, zbrząc u niego poparcia.

Słusznie jednak wielki, współczesny nam poeta Jan Kasprówicz powiada:

Kto nie ukochał swojej własnej ziemi,
Kto na jej ustach sercem nie zawisnął,
O, temu ogleń miłości nie błysnął,
Ten i świat dłońmi obejmie zimnymi.

Wszystkie więc teorie o uszczęśliwieniu ludzkości przez wprowadzenie socjalistyczno-komunistycznych urządzeń społecznych; wszystkie teorie o uszczęśliwieniu ludzkości przez odanie hołdu „międzynarodowym“ działaczom, którymi, jakby na ironję, są najczęściej syny „prześladowanego“ narodu semickiego, wszystkie te teorie są fałszem okrutnym i bezcelną blagą, gdyż, jak mówi ten sam poeta:

W imię Ludzkości do dobra Ojczyzny,
W imię Ojczyzny, gdzie Ludzkości słońce!

Leszek Lasinski.

socjaliści zaniechać pochodu w godzinach, w których zatrudnienie trwa w fabrykach. Dopiero o godzinie 6 pp. udało się agitatorom na czele z pepesiakiem posłem Piotrowskim zebrać około 200 osób i urządzić pochód. Do pochodu przylączyło się z ciekawości nieco gawiedzi ulicznej, szło więc za dwoma czerwonymi socjalistycznymi sztandarami najwyżej ze 300 osób. Pepesiak Piotrowski dla dodania sobie animuszu w wygłaszaniu socjalistycznych banialuk, w chwili gdy formował się pochód przy ul. Kościuszki, wstał na kieliszeczek do »Zacisza«. Gdy porównamy tegoroczne manifestacje z przeszłorocznym pochodem, w którym brało udział około 1000 obalamucy robotników, widzimy, że P.P.S. bankrutuje. Wysilki w celu urządzić manifestacji d. 1 maja, ośmieszają socjalistów na czele z ich czarnobrodym pepesiakiem posłem Piotrowskim. Zdrowy duch wśród polskich robotników przemógł, wszelkie obietnice nie pomogły. Jako fakt należy podkreślić, że w pochodzie d. 1 maja nie widzieliśmy nawet żydziaków, którzy zwykle chętnie popierali tego rodzaju manifestacje. Zwracamy uwagę miejscowemu przewodcom P.P.S., że czas nawrócić z błędnej drogi.

Co opowiadał pepesiak poseł Piotrowski. W dniu 1 maja pepesiak poseł Piotrowski wygłosił pierwszą mowę z balkonu domu, w którym się mieszczą techniczne biura miejskie. Mówca był w dobrym nastroju, bo na balkon wchodził wprost z pobliskiej restauracji. Za temat do przemówienia obrał sobie »zbrodnie« Słowa Kujawskie. Słuchacze, czytając codziennie Słowo Kujawskie, dowiedzieli się z wykładu rozpromienionego pepesiaka o niezwykłych rzeczach. A więc, że Słowo Kujawskie namawia do krwawych rozruchów, że nawołuje do walki bratniej, że chciałoby, aby w dniu dzisiejszym, to jest 1 maja polala się krew bratnia na ulicach miast — a jakże! Tego wszystkiego podobno sobie życzy Słowo Kujawskie. Oto treść przemówienia p. Piotrowskiego. Niech sami czytelnicy osądzą, czy mamy zbijać te zarzuty?

Nowy rabin. Po przemówieniu p. ławnika Zbrożyny z balkonu domu p. Kawy przy ul. 3-go Maja w dniu 1 maja, w chwili gdy mówca rozpoczął czytać postanowienia, zśród zebranych na ulicy zaczęto wołać: nowy rabin! nowy rabin! Ciekawi jesteśmy czy p. Zbrożyna słyszał tę nominację?

Ciągle Józef Piłsudski. Z wielu szkół komunikują nam, że na ścianach wciąż wisi portret szefa sztabu Józefa Piłsudskiego. Jeżeli chodzi o osoby żyjące, to przypuszczamy, że w szkołach powinny się znaleźć portrety prezydenta Rzeczypospolitej. Naczelnikostwo p. Józefa Piłsudskiego już się skończyło.

Akademja na rzecz Gdańska. Dnia 9 maja, w Sali Aktowej Gimn. Ziemi Kujawskiej odbędzie się Akademja na rzecz Gimnazjum Polskiego w Gdańsku i Akademików gdańskich. Najważniejszym punktem programu Akademji będzie odczyt świętego mówcy i znanego ze swych dzieł historyka profesora Henryka Mościckiego z Warszawy, który obrał sobie temat interesujący i związany z charakterem Akademji: »Prusy a Polska — czasy Fryderyka II na ziemiach polskich«. Na program tego wieczoru złożą się, prócz odczytu, słowo wstępne Z. Degen Słórskiej, hymn, wykonany przez orkiestrę i chór uczniów Gimnazjum Ziemi Kujawskiej i związana z celem Akademji deklamacja. Akademja będzie dowodem pierwszego wysiłku miejscowego społeczeństwa w kierunku przyjęcia z pomocą niesłychanie ważnej placówce życia polskiego w Gdańsku — Gimnazjum Polskiemu w Gdańsku oraz przyczyni się niewątpliwie do uświadomienia o groźącym niebezpieczeństwie ze strony wjującego germanizmu.

Towarzystwo Wioślarskie po gruntownym przeprowadzeniu remontu taboru, w dniu 6 maja rozpoczęła letni sezon sportowy. O godzinie 12 i pół msza święta w Bazylice Katedralnej, następnie uroczyste podniesienie flagi na przystani oraz de-

S. OZMINKOWSKI
BIURO ELEKTROTECHNICZNE, WARSZTATY MECHANICZNE I ZAKŁAD GALWANICZNY
WŁOCŁAWEK, NOWY RYNEK 6. TELEFON 114.

Ważne dla kolarzy!
Nadszedł świeży transport gum i części rowerowych. Komplet gum dobrych od 75 tysięcy.

Ze starych nowe rowery!
Odnawiam pokrywając emalją piecową z niklem w własnych urządzeniach. Wulkanizacja gum samochodowych i rowerowych.

Zakład Artystyczno-Malarski
pod firmą
J. Czerniewski i St. Martynowski
Włocławek, ul. Biskupia 11.

Wykonuje: malowanie kościołów, portretów, szkiców, reklam, znaków i dekoracji.

Malowanie pokoi podług najnowszych krajowych i zagranicznych wzorów (od najskromniejszych do najwykwintniejszych), tapetowanie, odświeżanie fasad, podłogi imitujące posadzki i t. p.

Uwaga: Wykonanie solidne. -- Ceny konkurencyjne.

filada łodzi. O godzinie 9 wieczór dla członków i wprowadzonych gości zabawa taneczna w lokalu W. T. W. ul. Łęgska 77.

Wykrycie cukru. W związku z naszą notatką o wykryciu 20 worków przemycanego cukru na stacji kolejki dojazdowej we Włocławku, komunikują nam, że pierwszy wykrył ten cukier p. Bober i zawiadomił naczelnika stacji p. Trzebskiego. P. Trzebski niezwłocznie dwukrotnie zwracał się w tej sprawie do Urzędu Akcyzy, dla przeprowadzenia śledztwa.

RYNEK PIENIĘŻNY.
WARSZAWA, 2. V.
Usposobienie dla walut zagranicznych bez większych zmian.

	gotówka
Berlin	1.46
New-York	46.750—46.500
	czeki
Gdańsk	1.49½—1.46
Berlin	1.50—1.46
Belgia	2.737.50—2.735
Paryż	3.185—3.162.50
Włochy	2.320—2.305
Szwajcaria	8.515—8.480
Praga	1.410
Wiedeń	68.25—68.00
Londyn	218.500—217.000
New-York	46.750—46.500

Marszałek Foch w Wiedniu.

PAT-iczna donosi:
Marszałek Foch przyjechał do Wiednia dziś o godz. 6-tej min. 50. Na dworcu powitali Marszałka poseł francuski w Wiedniu Lefevre Pontalis, poseł polski Lasocki i attaché wojskowy major Barański. Marszałek Foch udał się do Poselstwa Francuskiego na placu Szwarzenberga. W Wiedniu Marszałek zabawi cały dzień, a o godz. 10-ej min. 20 wyjeżdża do Polski. Popołudniu Poselstwo Francuskie wyda na cześć Marszałka przyjęcie, na którym będą obecni szefowie misji zagranicznych i zaproszeni goście.

1 maja w Warszawie.
WARSZAWA 2.5. W dniu wczorajszym w czasie pochodu komunistycznego doszło do bójki na kije. Około stu osób zostało pobitych, z tych tylko jedna została odstawiona do szpitala. Socjaliści pomimo agitacji zdołali zgromadzić około 2,000 osób.

WENTELATORY
do ognisk kowalskich i bronzy sprężynowe,
na rurkach, całe kute poleca (ewentualnie dostarcza) ze składu
Inż. Wł. Chromiński,
Warszawa, Piękna 11.
Wysyłka za zaliczeniem.

Ogłoszenie.

Komitet rozbudowy miast prosi wszystkich właścicieli nieruchomości, których domy wymagają niezbędnego, gruntownego remontu, lub z jakiegokolwiek powodu są niezamieszkałe podali o tem na piśmie do wiadomości Wydziałowi Technicznemu Magistratu z określeniem przybliżonego kosztu danego remontu.

Zgłoszenia przyjmuje do dn. 15. V 1923 r. Wydział Techniczny ul. Kościuszki No. 7.

Podanie wolne od opłaty.

PREZDENT:

Krauze.
Pierwszorzędny Zakład Malarski
J. Nowicki
ul. Gęsia Nr. 26 w Włocławku
Firma egzystuje od 1885 r.
Przyjmuje zamówienia na wyjazd i na miejscu.

Wyrok
w Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Sąd Pokoju II Okręgu we Włocławku na publicznym posiedzeniu w dniu 14 marca 1923, rozpatrzywszy sprawę karną Hersza Grabowskiego, właściciela magazynu obuwia przy ul. 3-go Maja № 1, oskarżonego o niezgłoszenie w terminie pracowników celem ubezpieczenia w powiatowej Kasie Chorych na zasadzie art. 119 i 133 ust. post. karn. art. 138 kod. ksr. i art. 60 i 62 przepisu tymcz. o koszt. sąd.

Postanawia

Oskarżonego Hersza Grabowskiego skazać na grzywnę w kwocie pięćdziesięciu tysięcy mk., z zamianą wranie niemożności zapłacenia na miesiąc aresztu, oraz na uiszczenie pięciu tysięcy mk. spłaty sądowej. Wyrok niniejszy ogłosił w miejscowej prasie na koszt skazanego.

Oryginał za właściwymi podpisami.
Za zgodność,
Sekretarz Sądu, N. Michalski.

1 maja zgubiono srebrny damski zegarek „Alpina” z bransoletką. Uczciwy znalazca raczy oddać do admin. za nagrodą.

OFIARY.
Złożono w Administracji Słowa Kuj. Na weteranów.
W dniu Imienin w miejsce podarku swego p. dyrektora składa I-szy kurs Sem. Nauczycielskiego mk. 39,000.

BITWA NA NIEBIE! Co? Gdzie? Jak? Kiedy?

Prześlij 1500 mk. pod adresem:
W. NARODOWICZ
ul. Krochmalna 83 w Warszawie,
a otrzymasz odwrotną pocztą ciekawą Książkę pod powyższym tytułem.

Egzemę, Liszaje i t. p.
usuwa maść
„Lain Age” sprzedają apteki i składy apteczne.
Apteka A. Gąseckiego w Warszawie.

Suchoty oraz wszelkie **piersiowe** choroby
leczy „Balsam Thiocolan Age”.
Używa się za poradą lekarza. Sprzedają apteki i składy apteczne.

Choroby żołądka, kiszek, nerek, obstrukcje, hemoroidy i t. p.
radycznie leczy **Szwajcarskie gorzkie zioła**
Dr. Bauera — oryginalne z marką „Kogut”.
Sprzedają apteki i składy apteczne.

K T O
pragnie widzieć Ojczyznę całkowicie odrodzoną państwowo, dąży do jej zupełnego odrodzenia państwowego, chce przyczynić się odrobiną dobrej woli przy odbudowie państwowej, niech pracuje i oszczędza.
Wszelkie oszczędności powinno się składać tam, gdzie za uczciwość i pracę płacą uczciwością i pieniędzmi.
Instytucje prywatne, które przyjmują lokaty pieniężne w formie pożyczek, powinny budzić zaufanie w składających zaszczędzone pożyczki.
Zaufanie społeczeństwa zdobywa się długoletnią uczciwością i rzetelnością.
Jedną z poważnych, uczciwych, chrześcijańskich instytucji jest znana firma handlowa
Jan Klabecki, Włocławek, Brzeska 8, która przyjmuje pożyczki w markach polskich, oblicza je na walutę złotą, wypłaca zobowiązania w terminie na podstawie mocnej waluty złotej płacąc wysokie procenty.
Firma Jan Klabecki nie uprawiała nigdy i nie uprawia żadnych spekulacji walutowych, tylko pragnie przyczynić się w małej mierze do odciążenia szkodliwych form społecznych, obniżających kurs waluty własnej, wynikłych z wytworzonego pokątnego handlu towarami, co przyczynia się także do wzmocnienia drożyzny.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Adamski Feliks starszy felczer, były szpitala św. Łazarza, wenerycznego. Przyjmuje od 9 rano do 8 wieczór. Brzeska № 13.

Fortepjan dobry sprzedam tanio. Ul. 3-go Maja 30-6.

Kapelusze damskie przerabiam i ubieram. Ceny niskie. Gęsia 4 Osiecka.

Lokomobila i elewator do słomy do sprzedania. Chmielna 15.

Potrzebna jest zdolna panna do krawiectwa, Cyganka № 30, stróż wskaże.

Potrzebny praktykant, do handlu win i tow. kolonialnych J. Gorzeński

Skład skór Nowy Rynek 9. Nadeszły pierwszy gatunku Pfeiffra, Tomlera i inne. Również chromy, gemzy. Sprzedają w każdej ilości, wycinam na pary, przyszewki i t. p.

Zostawił ktoś w moim sklepie paczkę wódek słodkich dn. 27.4.22 r. w piątek. E. Dziegański, ul. 3 Maja № 24 sklep drożdży.

Ogłaszajcie się
w Słowie Kujawskim.

REGULAMIN

otwierania i zamykania sklepów w mieście Włocławku

uchwalony przez Radę Miejską w dniu 19 kwietnia 1923 roku, a zaaprobowany przez Okręgowego Inspektora Pracy pismem z dnia 28 kwietnia 1923 roku za № 506.

Rodzaj sklepu handlowego lub przemysłowego	W DNI POWSZEDNIE				W DNI ŚWIĄTECZNE	UWAGI
	od 1 kwietnia do 1 października		od 1 października do 1 kwietnia			
	Otwieranie	Zamykanie	Otwieranie	Zamykanie		
1. Sklepy spożywcze, kolonjalne, owocowo-kolonj., owocarnie, mączno-solne, rzeźnicze, do sprzedaży spirytualji wyłącznie do domów, wędliniarnie i t. d.	8 rano	6 wiecz.	9 rano	7 wiecz.	zamknięte	
2. a) Sklepy z mlekiem i przetworami mlecznymi (bez spożycia na miejscu, z wyłączeniem wszelkich innych towarów)	6 rano	4 wiecz.	7 rano	5 wiecz.	od 7 do 10 rano.	
b) Sklepy z mięsem.	6 rano	4 wiecz.	7 rano	5 wiecz.	zamknięte	
3. Piekarnie	6 rano	4 wiecz.	7 rano	5 wiecz.	zamknięte	
4. Restauracje I i II-ej klasy, cukiernie, herbaciarnie, kawiarnie, mleczarnie, jadalnie i t. p.	8 rano	12 wiecz.	8 rano	12 wiecz.	jak w dni powszednie	Restauracje przy rynkach targowych otw. 8 rano, zamyk. 10 wieczor., a przy ul. Bulwarowej w pobliżu przystani w sezonie letnim otwier. 7 rano, zamykane 10 wieczor.
5. a) sklepy b) kioski i budki	8 rano	9 wiecz.	10 rano	8 wiecz.	w czasie letnim jak w dni powszednie, a w czasie zimowym zamknięte	
W których sprzedaje się wyłącznie do spożycia na miejscu wodę sodową, wodę mineralną, napoje chłodzące, słodczyce i owoce.	8 rano	11 wiecz.	10 rano	8 wiecz.		
5. Sklepy z węglem kamiennym, drzewem, cementem i innymi materiałami opałowymi i budowlanymi	8 rano	6 wiecz.	9 rano	7 wiecz.	zamknięte	
7. Zakłady fryzjerskie	8 rano	6 wiecz.	9 rano	7 wiecz.	zamknięte	W wigilie świąt wieczorem o godzinę dłużej z jednogodzinnym opóźnieniem pracy z rana.
8. Księgarnie i sklepy z materiałami piśmiennymi	8 rano	6 wiecz.	9 rano	7 wiecz.	zamknięte	
9. Wszystkie inne sklepy, magazyny, zakłady i istniejące przy nich składy, biura, kantory, oraz kantory przewozowe (przewóz i przechowanie mebli) i najmu służby domowej, pralnie i banki	8 rano	6 wiecz.	9 rano	7 wiecz.	zamknięte, za wyjątkiem kwiaciarni, które mogą być otwarte od 7 do 10 rano.	

- UWAGI:
- Pracowników najemnych obowiązuje 8-mio godzinny dzień pracy, a w soboty 6 godz. W razie zaś stosowania w sobotę 8-godz. dnia pracy winna być im zapewniona rekompensata zgodnie z art. 3 rozporz. z dnia 22 III. 1921 r. (Dz. Ust. Nr. 47 — 1921 r.)
 - W razie stosowania przerwy obiadowej w otwarciu zakładu jako pożądaný czas jej trwania wskazuje się od godz. 1—3-ej popołudniu.
 - Regulaminowi niniejszemu nie podlegają: a) apteki, b) wszelkiego rodzaju wystawy o charakterze artystycznym lub kulturalnym, c) sprzedaż dokonywana wyłącznie na cele społeczne, o ile przy niej nie są zatrudnieni pracownicy na podstawie umowy najmu pracy.
 - W ostatnią niedzielę przed świętami Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy dozwolony jest handel w sklepach od godz. 1-ej popołudniu do godz. 6-ej wieczorem.
 - W Wielką Sobotę i w Wigilję Bożego Narodzenia praca może trwać najdłużej do godz. 18-ej (6-ta wieczorem).
 - Z chwilą uderzenia ostatniej godziny handlu sklepy powinny być bezwarunkowo zamknięte. Kupujący, którzy znajdują się w miejscu sprzedaży towarów w chwili zamykania, mogą być obsłużeni.
 - Cukiernie, mleczarnie, herbaciarnie i piwiarnie, sprzedające tylko herbatę, mleko, piwo i t. p. na miejscu przy stolikach, mogą być otwarte podług rozporządzeń dla mleczarni, cukierni i t. p. Cukiernie, mleczarnie, herbaciarnie i piwiarnie, sprzedające jednocześnie niezależnie od wyszynku i inne artykuły na równi ze sklepami spożywczo-kolonjalnymi, winny być zamykane równocześnie z zakładami spożywczo-kolonjalnymi, pomimo że herbaciarnie i mleczarnie te sprzedają jeszcze na miejscu i herbatę, kawę i t. p.
 - W niedziele i święta dozwolona jest przez cały dzień sprzedaż kwiatów przy cmentarzach. W dniu 1-ym listopada dozwolona jest przy cmentarzach przez cały dzień sprzedaż kwiatów, świec oraz przedmiotów służących do ozdoby grobów.
 - W miejscach widowisk i zabaw publicznych przez cały czas trwania ich oraz w ogrodach i parkach publicznych w niedziele i święta dozwolona jest sprzedaż słodczy, owoców, kwiatów i wyrobów tytoniowych.
 - Za kwiaciarnie, które mogą być otwarte w niedziele i święta od godz. 7-ej rano do godz. 10-ej rano, uważa się tylko sklepy, zajmujące się sprzedażą kwiatów naturalnych, z wyłączeniem wszelkich innych towarów. Sklepy i kioski z wyłączną sprzedażą gazet i czasopism mogą być otwarte w niedziele i dni świąteczne od 8-ej rano do 10 rano i od 12¹/₂ popołudniu do 5-ej wieczorem. Detaliczna sprzedaż dewocjonalji, o ile nie jest połączona ze sprzedażą innych towarów, może się odbywać w niedziele i dni świąteczne od 8-ej do 10-ej rano i od 12¹/₂ popołudniu do 6-ej wieczorem.
 - Pracownicy zatrudnieni dłużej niż przez 3 godziny w niedziele i święta w zakładach, w których w dni te praca ta jest dozwolona, powinni otrzymać w tygodniu tę samą ilość godzin wolnych od pracy.
 - W każdym sklepie na miejscu widocznym z zewnątrz dla konsumentów oraz organów wykonawczych winien być umieszczony niniejszy regulamin, poświadczony pieczęcią Magistratu.
 - Przekroczenie przepisów regulujących czas pracy w handlu ulega karze w drodze sądowej od 5.000 mk. do 500.000 mk. lub 3 miesięcznego aresztu.

Włocławek, dnia 30 kwietnia 1923 r.

Prezydent: **Krauze.**